

Policy för upphandling och inköp

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen tillstyrker stadsledningskontorets förslag i tjänsteutlåtande den 5 februari 2015 med tillägg enligt yrkande från M, L och KD den 21 januari 2016 och förslår att kommunfullmäktige beslutar:

1. Förslag till Policy för Upphandling och inköp, i enlighet med bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, godkänns.
2. Policy för upphandling och inköp, beslutad av kommunfullmäktige 2012-10-11, § 28, upphör att gälla.
3. Policyn kompletteras med en strategi för hur Göteborgs Stad genom en kontinuerlig dialog bemöter den som är föremål för upphandling, med en återkoppling till samtliga deltagare efter upphandlingens slut.
4. De krav som Staden ställer vid upphandlingar blir föremål för konsekvensanalys och att en avvägning mellan krav sker, byggd på en helhetsbedömning, vid varje enskild upphandling enligt det resonemang som framgår av yrkande från M, L och KD.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Jonas Ransgård (M) yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag och bifall till tilläggsyrkandet från M, L och KD den 21 januari 2016.

Ordföranden Anneli Hulthén (S) yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag och avslag på tilläggsyrkandet från M, L och KD den 21 januari 2016.

Kommunstyrelsen beslutade utan omröstning att bifalla stadsledningskontorets förslag.

Vid omröstning beträffande bifall respektive avslag på tilläggsyrkandet från M, L och KD röstade Ulf Kamne (MP), Daniel Bernmar (V), Dario Espiga (S), Marina Johansson (S), Johan Nyhus (S) samt ordföranden Anneli Hulthén (S) för avslag.

Jonas Ransgård (M), Helene Odenjung (L), David Lega (KD), Kristina Tharing (M), Maria Rydén (M), Martin Wannholt och Lars Hansson (SD) röstade för bifall.

Kommunstyrelsen beslutade med 7 röster mot 6 att bifalla tilläggsyrkandet från M, L och KD den 21 januari 2016.

Göteborg den 27 januari 2016
Göteborgs kommunstyrelse

Anneli Hulthén

Jonas André

Ang. Policy för upphandling och inköp

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunstyrelsen föreslår besluta:

Att policyn kompletteras med en strategi för hur Göteborgs Stad genom en kontinuerlig dialog bemöter den som är föremål för upphandling, med en återkoppling till samtliga deltagare efter upphandlingens slut.

Att de krav som Staden ställer vid upphandlingar blir föremål för konsekvensanalys och att en avvägning mellan krav sker, byggd på en helhetsbedömning, vid varje enskild upphandling utifrån nedanstående resonemang.

ÄRENDET

Utgångspunkten för offentlig upphandling måste vara högsta möjliga kvalitet till bästa möjliga pris, eller maximalt ut av varje skattekrona. Det gynnar medborgarna och näringslivet. I de undersökningar som gjorts i Göteborg beträffande företagares uppfattning om stadens företagsklimat och om relationen mellan Göteborgs Stad och företagare, är ett återkommande och mycket tydligt önskemål en förbättrad kommunikation och mer positiva attityder gentemot företagande, från stadens tjänstemän och politiker. Detta är även något som lyfts fram då staden själv presenterat på vilka områden man ser potential och vilja att bli bättre. Vi saknar därför ett eget avsnitt i policyn med en strategi för hur staden ska bygga upp en positiv, löpande dialog med företag – före, under och efter upphandlingar. Inte minst centralt är kommunikation med de aktörer som inte vunnit en upphandling. Om fler företag skall kunna och vilja vara med i upphandlingar är en konstruktiv återkoppling av avgörande betydelse. Fler leverantörer gynnar göteborgarna, då det genom konkurrens bidrar både till högre kvalitet och lägre pris.

Många företag vittnar om att de samlade krav som ställs vid upphandlingar försvårar deltagandet, framför allt för små och medelstora företag. Det stora antalet krav kan också göra upphandlingen svår att följa upp. Därför är det viktigt med en konsekvensanalys av de samlade krav som ställs, dvs hur påverkas slutresultatet? I de fall krav kolliderar med varandra måste en samlad avvägning ske och en helhetsbedömning göras. Eftersom alla krav ibland gör det svårt eller omöjligt för främst mikro-, små och medelstora företag att delta med anbud i upphandling är syftet därför mindre byråkrati och att orimliga krav försvinner.

Kraven i en upphandling måste vara relevanta till vad upphandlingen gäller. Att t ex ställa krav på hur arbetsstyrkan i ett företag ska vara sammansatt är ytterst tveksamt, då kravet riskerar att motverka sitt eget syfte. Den typen av skrivningar kan sätta likabehandlingsprincipen helt ur spel och gör det möjligt att rikta en upphandling till ett speciellt företag.

På senare år har syftena med sociala krav vid upphandling blivit fler och breddats till att också innefatta politiska strävanden som inte alltid är delar av det egentliga köpet och som inte alltid har kopplingar till kontraktets föremål. Hanterat på ett bra sätt i enskilda upphandlingar kan de här kompletterande kraven i sig bidra till att utveckla leverantörer och marknader. Men ofta innebär alltför detaljerade krav utestängning från marknader och att de oseriösa blir vinnare eftersom kraven sällan eller aldrig följs upp.

I en rapport av IFAU (Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering), framgår att svaga gruppers sysselsättning gynnas av att upphandlingar och konkurrensutsättning äger rum, eftersom sysselsättningen ökar när företagsamheten ökar.

Oavsett hur lockande de sociala kraven kan låta till sin konstruktion finns en överhängande risk att de leder fel, särskilt när de omfattar anställningar av personer som anses tillhöra socialt utsatta grupper. Alla framgångsrika rekryteringar och exempel på organisationer som lyckas med mångfald bygger på en framgångsrik matchning av arbetssökandes kompetens och de behov som efterfrågas på en arbetsplats.

Göteborgs Stad

Stadsledningskontoret

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2015-02-05

Diarienummer 1200/14

Repronummer nr 367/15

Juridiska avdelningen

Erik Lindskog

Telefon 031-368 00 06

E-post: Erik.lindskog@stadshuset.goteborg.se

Policy för Upphandling och inköp

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Förslag till Policy för Upphandling och inköp godkänns i enlighet med bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Policy för upphandling och inköp, beslutad av kommunfullmäktige 2012-10-11, § 28, upphör att gälla.

Sammanfattning

Genom en lagändring som trädde i kraft den 1 juli 2014 infördes nya regler om direktupphandlingar i Lagen om offentlig upphandling (LOU). Lagändringen medförde att Stadens nu gällande policy på området behöver förtydligas. Därutöver föreslås mindre justeringar i syfte att göra policyn mer åskådlig och lättillgänglig och lösa problem som uppmärksammats med den tidigare policyn. De materiella förändringarna består i huvudsak av följande:

1. Krav på dokumentation av direktupphandlingar över 50 000 kr (lagstiftningen kräver dokumentation vid 100 000 kr)
2. Krav på att kommunallagens jävsbestämmelser ska tillämpas även av anställda i stadens bolag.
3. Borttagande av krav på att använda ramavtalsleverantörerna även vid inköp av produkter och tjänster som inte omfattas av ramavtalet.
4. Stadens modell för social hänsyn ska användas i första hand.
5. Innan inköp sker ska i vissa fall undersökas om kontraktet kan fullgöras med egna resurser.
6. Stadens anknutna stiftelser förslås inte omfattas av inköps- och upphandlingspolicyn.
7. Ett förtydligande av att upphandlade avtal och leverantörer ska följas upp

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget kan innebära något ökade administrativa kostnader men också besparningar i form av lägre inköspriser. Förslaget avseende dokumentation av direktupphandlingar innebär t.ex. ökad dokumentation i förhållande till lagstiftningens krav, men kan samtidigt medföra ökad konkurrens vid direktupphandlingar, vilket kan antas leda till lägre inköspriser. På det miljömässiga och sociala området syftar förslaget till att förtydliga kraven i policyn så att de kan användas i fler upphandlingar, vilket skulle kunna medföra ökade inköspriser. I policyn införs vidare en punkt om kontraktsuppföljning som riskerar att öka de administrativa kostnaderna. Emellertid sker uppföljning enligt punkten redan idag och effekten på kostnaderna är därför svår att bedöma.

Den sammanvägda effekten av de föreslagna förändringarna kan i dagsläget inte bedömas.

Barnperspektivet

Stadsledningskontoret har inte kunnat finna några aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Jämställdhetsperspektivet

Stadsledningskontoret har inte kunnat finna några aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Mångfaldsperspektivet

En bättre samordning av Stadens insatser för socialt ansvarsfull upphandling bör kunna bidra till en bättre mångfald bland de anställda hos Stadens leverantörer.

Miljöperspektivet

Tydligare riktlinjer kan medföra att miljökrav ställs i fler upphandlingar än tidigare.

Omvärldsperspektivet

Stadsledningskontoret har inte kunnat finna några aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Bilaga 1 Stadsledningskontorets förslag till reviderad policy för upphandling och inköp.

Bilaga 2 Nu gällande policy för upphandling och inköp.

Ärendet

Kommunfullmäktige beslutade om policy för upphandling och inköp den 11 oktober 2012. Bl.a. som en följd av förändrad lagstiftning har stadsledningskontoret funnit skäl att föreslå justeringar i policyn.

Ärendet inleddes med en avstämning med kommunstyrelsens politiska sekreterare där bakgrunden och de översiktliga målen med ärendet presenterades. Därefter har strategiforum för upphandling fungerat som referensgrupp. Strategiforum för upphandling består av chefer från Stadens inköpande förvaltningar och bolag. Till referensgruppen knöts en arbetsgrupp bestående av tjänstemän från Stadsledningskontoret, Upphandlingsbolaget, Lokalförvaltningen, Framtiden Förvaltnings AB och Intraservice.

Bakgrund

Genom en lagändring den 1 juli 2014 höjdes gränsen för direktupphandling till 28 procent av tröskelvärdet i upphandlingsdirektivet och ett krav på dokumentation av direktupphandlingar över 100 000 kr infördes. Lagändringen innebar att den nuvarande policyn, som utgår från den gamla direktupphandlingsgränsen, behöver förtydligas. Därutöver har vissa brister i den nuvarande policyn uppmärksammats som åtgärdas samtidigt med förtydligandena med anledning av lagändringen.

Stadsledningskontorets överväganden.

I upphandlings- och inköpsverksamhet måste bl.a. ekonomiska, juridiska och samhällsliga faktorer beaktas. Stadens samlade inköpsvolym utgör ett verktyg för att främja en god samhällsutveckling samtidigt som det är viktigt att tillvarata konkurrensen på marknaden och därigenom göra goda affärer. Till det kommer att inköpen bör regleras på ett sätt som underlättar för Staden att uppfylla lagstiftningens krav och agera så att dess förtroende som avtalspart och offentlig myndighet upprätthålls. Den föreslagna policyn är inte avsedd att medföra en annan avvägning mellan dessa intressen än den som återfinns i den nuvarande policyn.

Syfte och omfattning

Policyns syfte är oförändrat men i föreslagen lydelse omfattas inte längre stiftelserna av policyn. Skälet är att stiftelser sällan torde vara att betrakta som sådana offentliga organ som har att tillämpa LOU. Det hindrar i och för sig inte att de ändå omfattas av policyn, men efter konsultationer med stiftelsechefen på stadsledningskontoret och Upphandlingsbolagets VD, har framkommit att bundenhet till policyn medför administrativa problem som inte står i proportion till nyttan med en sådan ordning. En fortsatt bundenhet är dock juridiskt fullt möjlig om Staden så önskar.

Nedan kommenteras respektive policypunkt för sig.

All anskaffning av varor, tjänster och entreprenader ska baseras på en helhetssyn där Stadens gemensamma bästa har företräde framför enskild verksamhets intresse.

Punkten har samma lydelse som i den nuvarande policyn. I riktlinjerna har dock angivits att skäl som talar emot en samordning också ska beaktas. Skälet är att de samordnade upphandlingarna ibland blir så stora och omfattande att kontrakten riskerar att bli sämre och svårare att följa upp än om vissa av verksamheterna fått göra egna upphandlingar

eller anlitat externa inköpscentraler. Enligt stadsledningskontorets bedömning är det därför lämpligt att i riktlinjen förtydliga vilka faktorer som ska beaktas vid en avvägning. Stadens gemensamma bästa har dock alltid företräde före enskild verksamhets intresse och förslaget innebär ingen förändring beträffande vilka organ som har rätt att fatta beslut om samordning.

Det föreslås vidare en skyldighet att kontrollera om kontraktet istället kan utföras med Stadens egna resurser. Syftet är att hushålla med gemensamma resurser och bidra till ett likartat agerande i olika verksamheter samt att möjliggöra kompetensutveckling av Stadens anställda.

De upphandlade ramavtalen ska användas i första hand.

Policypunkten är oförändrad och ger uttryck för den allmänna principen att staden ska använda sin samlade inköpsvolym för att få bättre villkor vid inköp. I riktlinjerna till punkten lämnas en upplysning om att bestämmelsen inte innebär en utfästelse till externa leverantörer. Skälet till det är att det förekommit att leverantörer, genom policyn, fått felaktiga förväntningar om kontraktsvärden etc.

Riktlinjen innehåller också ett förtydligande avseende ramavtal med innebörden att ramavtalen ska användas om behovet kan tillgodoses genom ramavtalet. Skrivningen har föreslagits av tjänstemän på Upphandlingsbolaget och syftet är att beskriva vad som avses med ”i första hand”.

Det tidigare kravet att använda ramavtalsleverantörerna även vid direktupphandlingar, dvs även avseende produkter som inte omfattas av ramavtalet, har strukits. Skälet är att bestämmelsen öppnar för strategisk prissättning i ramavtalen och att Staden riskerar att, till följd av uteblivna prisjämförelser, köpa dyrare eller sämre produkter och tjänster.

Kravet att använda de gemensamma ramavtalen vid inköp av produkter som omfattas av ramavtalet kvarstår dock oförändrat.

Det kan tilläggas att det numera står klart att den nuvarande upphandlingslagstiftningen i och för sig inte kräver att upphandlande myndigheter använder sig av de ramavtal de upphandlat. Den föreslagna policypunkten är därmed det enda som binder verksamheterna till de gemensamma ramavtalen.

Upphandling och inköp ska bedrivas affärsmässigt och så att förtroende för Staden som offentlig myndighet och avtalspart upprätthålls.

Inköps- och upphandlingsverksamhet är känsligt för extern påverkan och anställda som utför uppgifter inom området måste uppträda på ett korrekt och förtroendegivande sätt. Samtidigt är det viktigt att Stadens anställda aktivt uppsöker externa intressenter för att ta del av nyheter och innovationer inom olika branscher. En skrivning om detta har tagits in i riktlinjerna.

Kommunallagen innehåller särskilda bestämmelser om jäv för anställda och förtroendevalda som kan bli aktuella i inköpssituationer. Bestämmelserna gäller dock

inte anställda i stadens bolag. Det är enligt stadsledningskontorets uppfattning lämpligt att kommunallagens jävsbestämmelser även omfattar anställda i Stadens bolag och en skrivning med den innebörden har därför intagits i riktlinjerna.

Staden har en särskild policy som behandlar mutor och otillbörlig påverkan. Närmare anvisningar på det området bör därför lämnas i den policyn och inte i inköps- och upphandlingspolicyn. De skrivningar som behandlar mutor och otillbörlig påverkan i den nuvarande policyn har därför strukits.

Direktupphandlingar ska genomföras så att konkurrensen tillvaratas.

Punkten återfinns i den nuvarande policyn och innebär att det även vid direktupphandlingar är viktigt att Staden säkerställer att bra villkor erhålls. I riktlinjerna återfinns ett krav på dokumentation av direktupphandlingar som överstiger 50 000 kr. Beloppet är lägre än vad som krävs enligt LOU (100 000 kr) Skälet till det föreslagna lägre beloppet är att stadens inköpsmodell bygger på att mindre inköp av återkommande slag ska ske med hjälp av ramavtal som upphandlas av upphandlingsbolaget eller den egna förvaltningen/bolaget. Förhoppningen är därför att direktupphandlingar på över 50 000 kr inte ska vara vanligt förekommande. Till detta kommer att förvaltningar och bolag under alla förhållanden bör dokumentera inköp till verksamheten. Det är därför rimligt, enligt stadsledningskontorets bedömning, med ett lägre värde än 100 000 kr. Några av bolagens representanter i referensgruppen har ansett att man inte bör sänka gränsen i förhållande till lagstiftningen, eftersom det riskerar att medföra onödig administration.

Den nuvarande policyn innehåller i princip krav på dokumentation av direkt upphandlingar från första kronan, en regel som sannolikt inte efterlevs fullt ut av alla verksamheter i Staden. Den nu föreslagna regeln kan antas få en bättre följsamhet i praktiken.

Regeln att man ”bör” vända sig till minst tre leverantörer vid inköp lämnas oförändrad, vilket innebär att den gäller från första kronan. Uttrycket ”bör” har dock ansetts möjliggöra en avvägning i det enskilda fallet där bl.a. storleken på inköpet kan beaktas. Regeln tycks fungera tillfredställande idag varför ingen förändring föreslås.

Innehållet i dokumentationsplikten överensstämmer med vad konkurrensverket har föreslagit med anledning av lagändringen.

Förvaltningar och bolag kan anta egna anvisningar med lägre belopp.

Staden ska genom att ställa krav vid sina inköp bidra till en hållbar stad.

Formuleringen är ny men förslaget syftar inte till en materiell förändring vad gäller ambitionen på området eller vilka krav som ska ställas. Även i riktlinjerna har texten justerats för att bättre överensstämma med Stadens mål på området. I sammanhanget kan nämnas att rättsläget på området klarnat vilket medför att kravnivåerna bör kunna höjas. Fortfarande måste dock kraven vara i överensstämmelse med en relativt

föränderlig lagstiftning och anpassas till aktuellt kontrakt, varför de inte bör preciseras närmare i policyn eller riktlinjerna.

Antidiskrimineringsklausulen återfanns tidigare i policyn men föreslås flyttas till riktlinjerna. Skälet är att skrivningen mer har karaktären av riktlinje än av övergripande mål, och passar därför bättre i riktlinjen.

Riktlinjen till policypunkten innehåller vidare krav på att Stadens modell för social upphandling ska användas. Bestämmelsen är ett resultat av Stadens pilotprojekt för att ta fram en modell för social hänsyn och kommenteras särskilt nedan.

Vid inköp och upphandling ska möjligheterna för små och medelstora företag att delta beaktas.

Kravet återfinns i riktlinjerna till den nuvarande policyn men föreslås flyttas till policyn för att klargöra att det är en övergripande målsättning.

Styrelse, nämnd eller motsvarande organ har ansvar för att upphandlingsverksamheten sköts i överensstämmelse med lag, annan författning och denna policy.

Policypunkten är oförändrad och innebär att nämnder och styrelser har ansvaret för att uppgifter inom området sköts på ett korrekt sätt. De uppgifter som åvilar Upphandlingsbolaget får anses följa verksamheten även om den skulle genomgå organisatoriska förändringar.

Upphandlade avtal och leverantörer ska följas upp.

Kontraktsuppföljning är en viktig del i att motverka bl.a. oegentligheter och bristfällig kontraktsuppfyllelse hos Stadens leverantörer. Policypunkten, som inte återfinns i den nuvarande policyn, innebär att verksamheterna måste säkerställa att man har resurser för att följa upp inköpen i den omfattning som är befogat med hänsyn till omständigheterna. I riktlinjerna anges också att man ska rapportera brister hos leverantörerna till Upphandlingsbolaget. Syftet är att information om vilka leverantörer som inte sköter sig ska spridas till andra beställare i Staden.

Enligt nya bestämmelser ska kommunfullmäktige fastställa ett program för uppföljning av privata utförare. En påminnelse om detta har intagits i riktlinjerna.

Det kommungemensamma e-handelssystemet ska användas när det är möjligt.

Användning av det kommungemensamma e-handelssystemet underlättar inköpsanalyser och kontroll av att leverantörerna uppfyller Stadens krav och ska användas vid inköp. Det finns dock vissa verksamheter som har system med funktioner som inte kan tillhandahållas med det gemensamma systemet. Policypunkten innebär att verksamheterna ska undersöka om det är möjligt att göra inköpen i det gemensamma systemet.

Pilotprojekt för att ta fram modell för social hänsyn i stadens upphandling

Vid uppföljning av målet social hänsyn i stadens upphandlingar under 2012 konstaterades av stadsledningskontoret att det i staden behövdes samordnade insatser för ökad måluppfyllelse.

Stadsledningskontoret beställde ett genomförande av ett pilotprojekt för att ta fram tillämplig modell för stadens organisationer i arbetet med social hänsyn i upphandlingar. Genomförande och projektägande förlades till Upphandlingsbolaget, som tillika har processägarskap för prioriterat mål inom området.

Vid Upphandlingsbolaget anställdes en projektledning med ansvarade för samordning och direkt genomförande av arbetet. Pilotprojektet bemannades med deltagare i partsammansatt arbets- och styrgrupp från stadens organisationer samt arbetsförmedling och försäkringskassa.

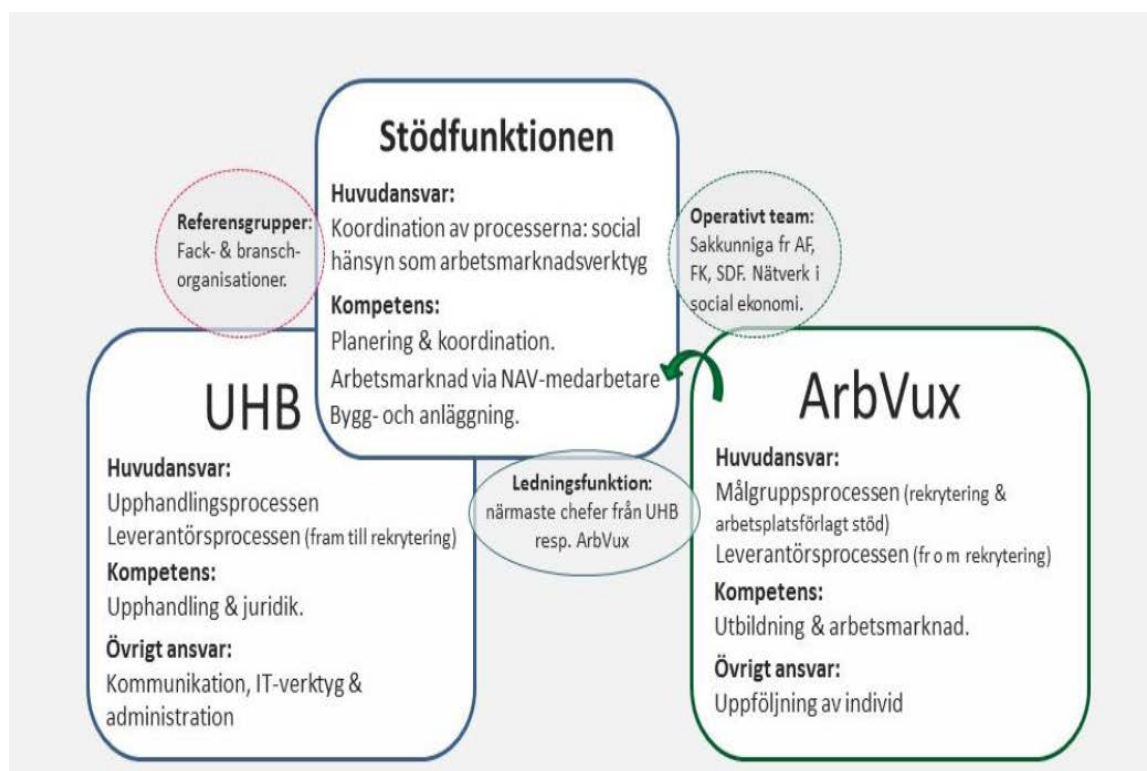
Bred samverkan har i pilotprojektet genomförts med branscher, fackliga organisationer samt marknadens leverantörer. Pilotprojektet avslutades enligt plan sommaren 2015.

Utfallet av pilotprojektets genomförande är att styrgruppen rekommenderat ett antal styrande processer, arbetsordning och ett modellförslag (se nedan) i det fortsatta arbetet.

Styrgruppen understryker också att en avgörande faktor för att öka måluppfyllelsen är att en stödfunktion inrättas med uppdraget att fortsätta utveckla stadens modell i samverkan med stadens organisationer, marknaden/branscher och andra samverkansparter. Styrgruppen bedömer att stödfunktionen har sin naturliga placering vid Upphandlingsbolaget.

Resultat från pilotprojektet genomförda arbete skrivs in i som en del av vägledning i stadens upphandlingspolicy.

Pilotprojektets modellförslag;

Stadsledningskontoret

Erik Lindskog
Stadsjurist

Markus Landahl
tf. förste stadsjurist

Policy för upphandling och inköp

---

1. All anskaffning av varor, tjänster och entreprenader ska baseras på en helhetssyn där Stadens gemensamma bästa har företräde framför enskild verksamhets intresse.
2. De upphandlade ramavtalen ska användas i första hand.
3. Upphandling ska bedrivas affärsmässigt och så att förtroende för Staden som offentlig myndighet och avtalspart upprätthålls.
4. Direktupphandlingar ska genomföras så att konkurrensen tillvaratas.
5. Staden ska genom att ställa krav vid sina inköp bidra till en hållbar stad.
6. Vid inköp och upphandling ska möjligheterna för små och medelstora företag att delta beaktas.
7. Styrelse, nämnd eller motsvarande organ har ansvar för att upphandlingsverksamheten sköts i överensstämmelse med lag, annan författning och denna policy.
8. Upphandlade avtal och leverantörer ska följas upp.
9. Det kommungemensamma e-handelssystemet ska användas när det är möjligt.

Riktlinjer till policy för upphandling och inköp

SYFTE OCH OMFATTNING

Riktlinjerna är avsedda att förtydliga och utveckla bestämmelserna i policyn.

Policyn och riktlinjerna omfattar Göteborgs Stads samtliga förvaltningar och de bolag och föreningar där Göteborgs Stad är förvaltare eller, direkt eller indirekt, utser en majoritet av styrelsen eller motsvarande. Dessa juridiska personer benämns fortsättningsvis Staden. Policyn och riktlinjerna gäller alla inköp av varor, tjänster och entreprenader.

Policyn och riktlinjernas syfte är att säkerställa att varor, tjänster och entreprenader med rätt kvalitet till rätt kostnad anskaffas samt att sociala och etiska hänsyn och krav på funktion och miljöhänsyn är en naturlig del av Stadens upphandlingsverksamhet. Syftet är vidare att underlätta Stadens uppföljning av inköp och leverantörer.

1. All anskaffning av varor, tjänster och entreprenader ska baseras på en helhetssyn där Stadens gemensamma bästa har företräde framför enskild verksamhets intresse

Att anskaffningar ska baseras på vad som är bäst för Staden innebär att inköpen ska samordnas så att skalfördelar erhålls och styrning och uppföljning underlättas. Samordnad upphandling ska genomföras inom de områden där det finns gemensamma behov och ska göras av Göteborgs Stads Upphandlings AB ("Upphandlingsbolaget") eller annan förvaltning/bolag med motsvarande uppdrag inom Staden.

Förutsättningen för att Upphandlingsbolaget ska kunna genomföra upphandlingar med god kvalitet är att förvaltningar och bolag bidrar med relevant kompetens i avtalsgrupperna. Eventuella problem ska sedan kunna lyftas i linjen och till sist till strategiforum för upphandlings- och inköpsfrågor.

Bestämmelsen innebär dock inte att samordning alltid ska ske så snart flera förvaltningar har liknande behov. Det avgörande är vad som är Stadens gemensamma bästa och även faktorer som talar emot en samordning ska beaktas. Sådana faktorer kan vara att kvalitetskraven är så vitt skilda mellan olika förvaltningar/bolag att Stadens gemensamma bästa bättre främjas genom att verksamheterna gör egna upphandlingar, ansluter sig till ramavtal tecknade av externa inköpscentraler, eller att endast partiell samordning sker. Utgångspunkten ska dock alltid vara att Staden bäst främjas genom samordnade inköp.

Vilka områden som ska omfattas av samordnad upphandling beslutas av Upphandlingsbolagets styrelse eller av Kommunstyrelsen.

Helhetssynen innebär också att innan inköp sker ska undersökas om Staden har möjlighet att utföra kontraktet med egna resurser. Undersökningsplikten avser kontroll med de verksamheter som har ett uppdrag att tillhandahålla eller samordna varor och tjänster till övriga verksamheter i Staden. Så kan t.ex. vara fallet med olika konsulttjänster inom kommunikation eller HR eller tillhandahållande av fordon eller försäkringar etc. Avtal mellan olika bolag eller mellan bolag och förvaltning kan ibland vara upphandlingspliktiga. Vid tveksamhet om bedömningen kan stadsledningskontorets jurister kontaktas.

2. De upphandlade ramavtalen ska användas i första hand

Bestämmelsen innebär att Stadens verksamheter är skyldiga att använda de upphandlade ramavtalen vid inköp som omfattas av ramavtalet och där behovet kan tillgodoses av ramavtalet. Vid avsteg ska skälen till detta dokumenteras. Detta gäller även vid inköp till ett så lågt värde att en formell upphandling helt hade kunnat undvikas enligt lagstiftningen och denna policy. Bestämmelsen är en intern regel och ska inte tolkas som en utfästelse till externa leverantörer.

Vid avrop från ramavtal ska det aktuella kommungemensamma e-handelssystemet användas när det är möjligt.

3. Upphandling ska bedrivas affärsmässigt och så att förtroende för Staden som offentlig myndighet och avtalspart upprätthålls

Inköp och upphandlingsverksamhet är ett område som är känsligt för otillbörlig påverkan. Medarbetare eller andra som ansvarar för uppgifter inom området har därför ett särskilt ansvar för att förtroendet för Staden upprätthålls. För ytterligare vägledning hänvisas till Göteborgs Stads policy och riktlinje mot mutor.

De jävsbestämmelser som gäller enligt lag för anställda och förtroendevalda i kommunen ska i upphandlingssituationer tillämpas även av anställda och förtroendevalda i Stadens bolag.

Affärsmässigheten innebär också att den som ansvarar för en upphandling ska skaffa sig tillräcklig kunskap om branschen och dess villkor, genom kontakter med leverantörer eller på annat sätt. Inför mer komplicerade upphandlingar kan förfrågningsunderlaget t.ex. lämnas på remiss till leverantörerna. Vid alla kontakter ska leverantörerna behandlas lika.

4. Direktupphandlingar ska genomföras så att konkurrensen tillvaratas

Vid alla direktupphandlingar bör minst tre leverantörer tillfrågas. Direktupphandlingar över 50 000 kr ska dokumenteras och skriftligt avtal/överenskommelse upprättas. Leverantörer som direktupphandlas ska kontrolleras. För kontroll kan leverantörskontrollverktyget i det aktuella kommungemensamma e-handelssystemet användas.

Av dokumentationen ska framgå:

- Det upphandlande bolagets eller förvaltningens namn
- Vem som ansvarat för inköpet
- Avtalsföremålet, dvs vad som köps in genom avtalet
- Avtalets löptid och uppskattade värde samt när avtalet ingicks
- Om och hur konkurrensen togs tillvara
- Vilka leverantörer som tillfrågades och hur många som lämnade anbud
- Vilken leverantör som tilldelades avtalet

- Det viktigaste skälet till tilldelningen
- Att kontroll att direktupphandlingsgränsen inte överskridits utförts

5. Staden ska genom att ställa krav vid sina inköp bidra till en hållbar stad

Staden ska genom att ställa krav vid sina inköp bidra till en bättre miljö och ett hållbart samhälle. Detta ska ingå som en naturlig del i varje upphandling. I hållbar upphandling ingår att ta hänsyn till flera perspektiv såsom tillgänglighetskrav, hållbarhetskriterier, att beakta frågor om etisk handel och företags sociala ansvar (CSR) samt möjliggöra för innovationer. Tjänster och produkter som innebär en så liten klimat- och miljöpåverkan som möjligt med bibehållen funktion ska väljas. Särskild hänsyn ska tas till ILO:s åtta grundläggande konventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet samt FN:s barnkonvention. Vid större tjänstekontrakt och entreprenader ska utredas om det är möjligt och lämpligt att ställa krav som innebär att personer som står långt ifrån arbetsmarknaden bereds möjlighet till sysselsättning.

Vid genomförande av upphandlingar som kan omfatta sociala hänsynskriterier ska Göteborgs Stads modell för social hänsyn i offentlig upphandling användas. En stödfunktion för modellen finns etablerad hos Upphandlingsbolaget. Vid avsteg från denna riktning ska annan avstämd modell kunna redovisas.

Vid upphandling av tjänster och entreprenader ska krav ställas på löner och arbetsvillkor i nivå med för branschen allmänt förekommande kollektivavtal i den utsträckning som lagstiftningen medger.

För alla upphandlingar som avser tjänster eller entreprenader ska en antidiskrimineringsklausul införas som särskilt kontraktsvillkor i förfrågningsunderlaget och avtalet. Avsikten med en antidiskrimineringsklausul är att så långt möjligt tillse att Stadens leverantörer följer antidiskrimineringslagstiftningen genom att efterlevnaden av lagarna görs till en avtalsrättslig fråga med avtalsrättsliga påföljder.

6. Vid inköp och upphandling ska möjligheterna för små och medelstora företag att delta beaktas

Staden ska sträva efter att ha en varierad leverantörsbas där även mindre företag ingår. Större upphandlingar ska om möjligt utformas så att det är möjligt att lägga anbud på avgränsade delar.

Vid planeringen av upphandling och inköp ska hänsyn tas till mindre företags behov av information och framförhållning. Detta kan t.ex. ske genom att undvika korta tider mellan tilldelningsbeslut och avtalsstart och att genom tidig dialog med leverantörerna, såsom RFI eller extern remiss eller att på hemsidan informera om kommande upphandlingar.

7. Nämnder, styrelser eller motsvarande organ ansvarar för att gällande lagstiftning och denna policy efterlevs

Nämnder, styrelser och motsvarande organ ska löpande följa upp förvaltningens eller bolagets inköp för att säkerställa att regelverket följs och att konkurrensen tas tillvara. De har huvudansvaret för de verksamhets-specifika upphandlingarna men ansvarar också för att avrop på Upphandlingsbolagets ramavtal görs på ett korrekt sätt. Nämnder,

styrelser och motsvarande organ kan anta egna anvisningar för användning av direktupphandling och i övrigt vidta de åtgärder som krävs för att lag, författning och denna policy ska kunna efterlevas. Detta innefattar bl.a. säkerställa att rutiner införs som möjliggör kontroll av att de samlade direktupphandlingarna inom ett område inte överstiger direktupphandlingsgränsen i lagstiftningen.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har inom ramen för sitt reglemente ansvar för att övervaka upphandlingsverksamheten i staden. Kommunstyrelsen får vidta lämpliga åtgärder om bristande följsamhet med denna policy skulle framkomma vid uppföljning eller på annat sätt. Kommunstyrelsen ska vid behov lyfta strategiska inköpsfrågor för beslut i kommunfullmäktige.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontoret ska stödja kommunstyrelsens i dess roll att övervaka upphandlings- och inköpsverksamheten i Staden och ska vid behov göra uppföljningar av stadens upphandlingsverksamhet. Stadens verksamheter har skyldighet att till stadsledningskontoret lämna begärda uppgifter.

Stadsrevisionen.

Stadsrevisionen har, genom särskilt uppdrag från Kommunfullmäktige, ansvar för att löpande följa Stadens upphandlings- och inköpsverksamhet.

Göteborgs Stads Upphandlings AB

Upphandlingsbolaget har, genom ägardirektiv från Kommunfullmäktige, ett huvudansvar för samordnad upphandling av varor och tjänster för Staden. Upphandlingsbolaget är avtalspart för de ramavtal bolaget tecknar och har ett ansvar för att avtalen är användarvänliga och med tydliga krav och villkor.

Upphandlingsbolaget ska vara Stadens expertorgan och leda utvecklingen inom upphandlingsområdet och har därigenom en stödjande och konsultativ roll. Bolaget företräder även Staden i samarbete avseende upphandling med andra upphandlande myndigheter och enheter.

Upphandlingsbolaget ska i nära samverkan med berörda verksamheter i Staden arbeta aktivt med att effektivisera inköps- och upphandlingsprocessen.

Upphandlingsbolaget ska vid behov göra uppföljningar av ramavtalstroheten och Stadens samlade inköp och upphandlingar och rapportera resultatet av uppföljningarna till Kommunstyrelsen. Stadens verksamheter har skyldighet att till Upphandlingsbolaget lämna begärda uppgifter.

Till sin hjälp har Upphandlingsbolaget Strategiforum för upphandling som är Stadens forum för strategier och övergripande planering i inköps- och upphandlingsfrågor utifrån ett långsiktigt helhetsperspektiv. Till Strategiforum knyts arbetsgrupper, som genom kategoristyrning utarbetar en gemensam strategi för den specifika kategori som gäller alla Stadens verksamheter.

8. Upphandlade avtal och leverantörer ska följas upp

Omfattningen av uppföljningen ska anpassas till kontraktets värde och övriga förhållanden. Uppföljningen kan variera från en enkel kontroll att Staden erhållit det

som beställts, till omfattande undersökningar. Uppföljning av privata utförare ska ske i enlighet med kommunfullmäktiges program för uppföljning av privata utförare.

Bolag eller förvaltning ska vid upphandlingar kontrollera leverantörens seriositet i syfte att motverka osund konkurrens. Sådan kontroll ska även ske löpande, exempelvis avseende betalning av skatter och avgifter, under avtalstiden. Vid väsentliga avtalsbrott eller andra allvarliga brister hos en leverantör ska Upphandlingsbolaget eller förvaltning/bolag med motsvarande uppdrag i Staden underrättas så att informationen kan vidarebefordras även till andra förvaltningar och bolag. Upphandlingsbolaget eller förvaltning/bolag med motsvarande uppdrag ska föra förteckning över inkomna rapporter. Kunskapscenter mot organiserad brottslighet kan även kontaktas för stöd i bedömningar avseende leverantörers seriositet.

9. Det kommungemensamma e-handelssystemet ska användas där det är möjligt

För att underlätta uppföljning och kontroll ska det kommungemensamma e-handels systemet användas där det är möjligt.

Policy för upphandling och inköp

- All anskaffning av varor, tjänster och entreprenader ska baseras på en helhetssyn där Stadens gemensamma bästa har företräde framför enskild verksamhets intresse.
- De upphandlade ramavtalen ska användas i första hand.
- Direktupphandlingar ska genomföras så att konkurrensen tillvaratas.
- Skälen till en direktupphandling och hur den har genomförts ska dokumenteras av den som ansvarar för upphandlingen.
- Krav på miljöhänsyn ska vara en naturlig del i all upphandlings- och inköpsverksamhet som utförs av Staden.
- Vid all upphandlings- och inköpsverksamhet ska relevanta sociala och etiska krav ställas.
- För alla upphandlingar som avser tjänster eller entreprenader ska en antidiskrimineringsklausul införas som särskilt kontraktsvillkor i förfrågningsunderlaget och avtalet.

Riktlinje för upphandling och inköp inom Göteborgs Stad

1 Inledning

1.1 Denna riktlinje syftar till att konkretisera policyn.

2 Omfattning

2.1 Policyn och riktlinjerna omfattar Göteborgs Stads samtliga förvaltningar och de bolag, föreningar och stiftelser där Göteborgs Stad är förvaltare eller, direkt eller indirekt, utser en majoritet av styrelsen eller motsvarande. Dessa juridiska personer benämns gemensamt fortsättningsvis Staden.

2.2 Policyn och riktlinjerna gäller all upphandling och alla inköp av varor, tjänster och entreprenader för Staden.

3 Syfte

3.1 Policyn och riktlinjerna ska säkerställa att Stadens upphandlingar och inköp görs i enlighet med EU-direktiv, svensk lagstiftning och denna policy.

3.2 De ska även säkerställa att Staden anlitar leverantörer som har god affärsetik, följer lagar och förordningar, fullgör sina skyldigheter gentemot samhället, inte diskriminerar någon på grund av kön, etnisk härkomst, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller på annat sätt.

3.3 Vidare ska policyn säkerställa att varor, tjänster och entreprenader med rätt kvalitet till lägsta kostnad köps in samt att sociala och etiska hänsyn och krav på funktion och miljöhänsyn är en naturlig del av Stadens upphandlings- och inköpsverksamhet

3.4 Staden får genom policyn och riktlinjerna instruktioner om hur verksamheterna ska agera i upphandlings- och inköpsfrågor. Administrativa besparingar avseende tid

och resurser uppnås inom Staden till nytta för invånarna.

3.5 Ett agerande i enlighet med policyn medverkar till en marknadssituation som präglas av uthållighet och väl fungerande konkurrens, vilket medverkar till en affärsmässighet över tid.

4 Gällande lagstiftning och regelverk

4.1 Övergripande regelverk för all upphandling är EU:s upphandlingsdirektiv och svensk lagstiftning. Bestämmelserna i upphandlingslagarna ska alltid tolkas mot bakgrund av de grundläggande principerna, principen om fri rörlighet för varor, principen om etableringsfrihet, principen om frihet att tillhandahålla tjänster samt de följande principer som följer av dessa,

Principen om likabehandling innebär att alla leverantörer ska behandlas lika, t.ex. få samma information vid samma tillfälle.

Principen om icke-diskriminering innebär att det inte är tillåtet att diskriminera en leverantör, främst på grund av nationalitet, vilket innebär att det inte är tillåtet att ställa krav som i praktiken innebär att leverantörer inte kan delta i upphandlingen.

Transparensprincipen innebär att upphandlingar ska vara klara och tydliga och präglas av förutsebarhet och öppenhet.

Principen om ömsesidigt erkännande innebär att intyg och liknande som är utställda av behörig myndighet i ett annat land inom EU ska godtas.

Proportionalitetsprincipen innebär att krav i upphandlingar måste ha ett naturligt samband till det som upphandlas och inte får vara oproportionerligt hårda i förhållande till det syfte som önskas uppnås.

4.2 Även annan lagstiftning är betydelsefull i upphandlingsprocessen, såsom verksamhetspecifik lagstiftning, konkurrenslagstiftning, offentlighets- och sekretesslagstiftning och straffrättslig lagstiftning. I specifika fall kan

lagstiftning

som är hänförlig till det som upphandlas gälla, t.ex. lagstiftning om livsmedel, miljö eller arbetsmiljö.

4.3 Det åligger den som ansvarar för en upphandling att följa aktuell lagstiftning, aktuella avtal och denna policy med tillhörande riktlinjer.

5 Samordnad upphandling

5.1 Samordnad upphandling är av strategisk betydelse för Staden för att uppnå bästa möjliga affärsvillkor och en enad kravställning, för att minska Stadens administrativa kostnader samt för att säkerställa att policyns syften uppnås.

5.2 Samordnad upphandling ska genomföras inom de områden där det finns gemensamma intressen och ska göras av Göteborgs Stads inköpscentral, Göteborgs Stads Upphandlings AB. Vilka de gemensamma intressena är ska beslutas av Kommunstyrelse eller av styrelsen för Göteborgs Stads Upphandlings AB utifrån angelägenhet, risk och väsentlighet.

5.3 Vid den samordnade upphandlingen ska Stadens samlade kompetens tillvaratas för att skapa så bra avtal som möjligt. Upphandling av avtal ska ske med aktiv medverkan av företrädare från de av Stadens verksamheter som har den mest lämpliga kompetensen avseende de varor eller tjänster som ska upphandlas.

5.4 Stadens verksamheter ska inte genomföra upphandlingar i egen regi för varor eller tjänster som finns upphandlade genom ramavtal. Ramavtalen ska användas och avrop från dem ska göras i enlighet med beställarinstruktionen för aktuellt ramavtal.

5.5 Vid avrop från ramavtal ska det aktuella kommungemensamma inköpssystemet användas

6 Verksamhetsspecifik upphandling

6.1 När den vara eller tjänst som ska anskaffas inte finns upphandlad genom ramavtal

och är verksamhetspecifik måste varan eller tjänsten upphandlas i enlighet med gällande lagstiftning av den verksamhet som anskaffar varan eller tjänsten. Finns inte upphandlingskompetens inom verksamheten ska specialistkompetens anlitas. Göteborgs Stads Upphandlings AB ska i första hand tillfrågas.

7 Direktupphandling

7.1 De leverantörer som finns upphandlade på ramavtal ska tillfrågas i första hand. Vid direktupphandling av annan leverantör än de som finns på ramavtal bör minst tre leverantörer tillfrågas.

7.2 Värdet för gränsen för direktupphandling är kopplat till tröskelvärden i upphandlingslagstiftningen och är satt till 15% av aktuellt tröskelvärde avseende upphandling av varor och tjänster. Tröskelvärdena justeras vartannat år med följd att värdet för gränsen för direktupphandling samtidigt ändras.

7.3 För att en direktupphandling till följd av lågt värde ska vara tillåten krävs att det totala kontraktsvärdet för det specifika köpet understiger direktupphandlingsgränsen. Vid beräkningen ska direktupphandlingar av varor, tjänster eller byggentreprenader av liknande slag som genomförts av verksamheten under budgetåret sammanräknas. När en direktupphandling planeras ska därför avtalets totala värde kontrolleras, liksom till vilket värde direktupphandlingar av liknande slag har gjorts i respektive förvaltning eller bolag under budgetåret eftersom det totala värdet måste understiga värdet för gränsen för direktupphandling.

7.4 Direktupphandling kan göras även vid synnerliga skäl. Sådana skäl kan vara naturkatastrofer eller synnerlig brådska som inte har orsakats av verksamheten själv. Att verksamheten hamnar i tidsnöd på grund av en eftersatt planering av upphandlingsprocessens tidsåtgång med eventuell tid för överprövning anses inte

utgöra synnerliga skäl.

7.5 Även vid direktupphandling är det viktigt att kontrollera att leverantören fullgör sina skyldigheter mot samhället, såsom betalning av skatter och avgifter. De leverantörer som finns upphandlade genom ramavtal är kontrollerade och redan konkurrensutsatta och ska tillfrågas i första hand.

7.6 Även vid direktupphandling ska konkurrenssituationen tillvaratas. Vid direktupphandling av annan leverantör än de som finns på ramavtal bör minst tre leverantörer tillfrågas för att en prisjämförelse ska kunna göras.

7.7 Sanktioner som kan användas vid en otillåten direktupphandling är att avtalet kan ogiltigförklaras varvid alla prestationer som utväxlats ska återgå, avtalsparten kan kräva skadestånd och en upphandlingsskadeavgift kan utdömas efter ansökan av Konkurrensverket.

7.8 Varför och hur en direktupphandling har genomförts ska dokumenteras av den som ansvarar för upphandlingen. Det kan ske genom att protokoll över beslut att direktupphandla upprättas där skälen och tillvägagångssättet framgår. Vid direktupphandlingar på grund av lågt värde ska åtgärder vidtas för att säkerställa att det sammanlagda värdet av förvaltningens inköp under budgetåret av liknande varor inte överstiger den tillåtna gränsen.

8 Köp från annan verksamhet inom Staden

8.1 När en av Stadens verksamheter köper varor eller tjänster av en annan av Stadens verksamheter finns i vissa fall undantag från krav på upphandlingsförfarande enligt upphandlingslagarna. En prövning av om undantaget är tillämpligt måste göras i varje enskilt fall. Finns inte kompetens att göra prövningen inom verksamheten ska den överlämnas till någon som har kompetens. Juridiska avdelningen på Stadsledningskontoret kan tillfrågas.

9 Förhållningssätt

9.1 Avtalstrohet

Stadens beställare ska vid upphandling och inköp först kontrollera förekomsten av ramavtal. Avrop ska göras elektroniskt i den mån det är möjligt och göras i enlighet med den beställarinstruktion som gäller för ramavtalet.

9.2 Affärsetiskt förhållningssätt

Den offentliga förvaltningen arbetar på medborgarnas uppdrag och ska iaktta saklighet och opartiskhet i enlighet med de krav som uppställs i regeringsformen.

Detta innebär att tjänstemän och förtroendevalda ska handla på ett sådant sätt att de

inte kan misstänkas för att påverkas av ovidkommande hänsyn eller intressen i sitt

arbete, t.ex. genom att ta emot otillbörliga gåvor eller förmåner från företag eller

privatpersoner som de har att göra med i tjänsten. Vad som är en otillbörlig gåva

eller förmån framgår av det regelverk som avser att förhindra olaglig påverkan,

bl.a. reglerna om tagande och givande av muta.

Allmänhetens förtroende är utgångspunkten för alla företrädare för Staden. I alla

sammanhang ska ett sådant förhållningssätt iakttas att det inte kan förekomma risk

för att företrädare för Staden gör sig skyldiga till mutbrott. För Stadens anställda

och förtroendevalda ska det vara en självklarhet att följa gällande regelverk och att

handla med omdöme och ansvar då man erbjuds en förmån. Det är viktigt att observera att verksamheter som innefattar myndighetsutövning, upphandling, inköp

eller liknande är särskilt integritetskänsliga och ansvariga för sådan verksamhet

förutsätts handla därefter.

Företrädare för Staden bör betrakta varje förmån som otillbörlig om den kan misstänkas påverka tjänsteutövningen. Alla former av gåvor och tjänster från befintliga och potentiella leverantörer bör undvikas. Förtroendevalda och anställda

som har personliga intressen i eller förhållanden till leverantörsföretag ska inte vara inblandade i upphandlings- eller inköpsprocesser om det kan påverka utgången av upphandlingen eller inköpet. En förtroendevald eller anställd som till exempel i rollen som beställare kommer i kontakt med en leverantör i en sådan omfattning att man skapar en nära affärsrelation till leverantören ska undvika att anlita samma leverantör i privata angelägenheter.

En leverantörssammansättning som gynnar konkurrensen ska eftersträvas och små och medelstora företag ska ges möjlighet att vara leverantör till Staden när så är möjligt med hänsyn till gällande lagstiftning. Staden ska anlita seriösa leverantörer som fullgör sina skyldigheter i det land där leverantören är registrerad. Det föreligger skyldighet att utesluta leverantörer som har gjort sig skyldiga till bl.a. grov organiserad brottslighet enligt upphandlingslagstiftningen. För eventuella underleverantörer ska samma villkor som för leverantörer gälla. Kontroll av om lagstadgade skatter och avgifter har erlagts ska göras innan en leverantör anlitas. Vilka krav som får ställas framgår av gällande lagstiftning och rättspraxis.

Otillåtna påverkansmetoder, t.ex. i form av hot, ska inte accepteras och alla former av sådana försök till påverkan ska anmälas till närmaste chef.

För ytterligare vägledning vad avser affärsetiskt förhållningssätt hänvisas till Policy och riktlinje mot mutor för Göteborgs Stad.

9.3 Antidiskrimineringsklausul

Avsikten med en antidiskrimineringsklausul är att så långt möjligt tillse att Stadens leverantörer följer antidiskrimineringslagstiftningen genom att efterlevnaden av lagarna görs till en avtalsrättslig fråga med avtalsrättsliga påföljder.

9.4 Miljökrav

Krav på miljöhänsyn ska vara en naturlig del i all upphandlings- och inköpsverksamhet som utförs av Staden. Produkter och tjänster som medför så liten klimat- och miljöpåverkan som möjligt med bibehållen funktion ska användas, exempelvis utifrån transporter och distribution. Kraven måste dock utformas så att de inte diskriminerar leverantörer från andra regioner eller länder, vara proportionerliga, ha en koppling till föremålet för kontraktet, samt vara möjliga att kontrollera. Staden ska sträva efter att leverantörer ska ha god miljökunskap och bedriva ett systematiskt miljöarbete.

Vilka krav som kan ställas framgår av aktuell lagstiftning och rättspraxis.

Kraven måste kunna följas upp och kontroll kunna göras om kraven efterlevs av leverantörerna.

9.5 Sociala och etiska krav

Vid all upphandlings- och inköpsverksamhet ska relevanta sociala och etiska krav ställas när det är möjligt. Särskild hänsyn ska tas till ILO: s åtta grundläggande konventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet¹ samt FN: s barnkonvention.

Andra krav som i vissa upphandlingar kan ställas är bl.a. på de anställdas sammansättning, exempelvis på viss andel av långtidsarbetslösa, anställningsvillkor, tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, viss standard på arbetsmiljön, möjliggörande av praktikplatser eller på jämställdhet och mångfald. I entreprenader bör krav vidare ställas på att leverantören erbjuder de anställda de villkor som framgår av kollektivavtal under förutsättning bl.a. att villkoren preciseras och i övrigt uppfyller de grundläggande principerna, bl.a. proportionalitetsprincipen. Fullgörs kontraktet med anställda som är utstationerade i Sverige från annat EU-land, kan endast krav som uppfyller regleringen i utstationeringslagen (1999:678) ställas.

Vilka krav som kan ställas följer av aktuell lagstiftning och rättspraxis.

Kraven måste kunna följas upp och kontroll kunna göras om kraven efterlevs

av
leverantörerna.

10 Ansvar

10.1 Nämnder, styrelser och motsvarande organ

Nämnder, styrelser och motsvarande organ för Stadens verksamheter ansvarar för

att gällande lagstiftning och denna policy efterlevs, att ansvar och befogenheter i

upphandlings- och inköpsverksamhet fastställs, samt att medarbetare har den kompetens som krävs för att genomföra upphandling och inköp på ett korrekt sätt.

Nämnder, styrelser eller motsvarande organ ansvarar även för att kontroll och uppföljning görs så att det som har upphandlats eller köpts in levereras till de villkor som avtalats. Att denna kontroll genomförs är av yttersta vikt eftersom efterlevnaden av avtalsvillkoren inte går att säkerställa genom inköps- eller upphandlingsproceduren.

Nämnder, styrelser och motsvarande organ har en skyldighet att lämna, av Kommunstyrelsen, Stadsledningskontoret eller Göteborgs Stads Upphandlings AB,

begärda uppgifter om inköp och upphandling i verksamheterna.

10.2 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har, inom ramen för dess reglemente, ansvar för att övervaka

upphandlings- och inköpsverksamheten i Staden.

Kommunstyrelsen får vidta lämpliga åtgärder om bristande följsamhet med denna

policy skulle framkomma vid uppföljningar eller på annat sätt.

10.3 Stadsledningskontoret

Stadsledningskontoret ansvarar för att vid behov göra uppföljningar av Stadens

verksamhetsspecifika upphandlingar och inköp. Resultaten av uppföljningarna ska

rapporteras till Kommunstyrelsen. Stadens verksamheter ska aktivt delta vid utvärdering och har skyldighet att lämna begärda uppgifter så att uppföljningar och

en gemensam inköpsstatistik kan upprättas.

10.4 Stadsrevisionen

Stadsrevisionen har, genom särskilt uppdrag från Kommunfullmäktige, ansvar

för
att löpande följa Stadens upphandlings- och inköpsverksamhet.

10.5 Göteborgs Stads Upphandlings AB

Göteborgs Stads Upphandlings AB har, genom ägardirektiv från Kommunfullmäktige, ett huvudansvar för samordnad upphandling av varor och tjänster för Staden.

Göteborgs Stads Upphandlings AB ska vara Stadens expertorgan och leda utvecklingen inom upphandlingsområdet och har därigenom en stödjande och konsultativ roll. Göteborgs Stads Upphandlings AB företräder även Staden i samarbete avseende upphandling med andra upphandlande myndigheter och enheter.

Göteborgs Stads Upphandlings AB ska i nära samverkan med berörda verksamheter i Staden arbeta aktivt med att effektivisera upphandlingsprocessen.

Göteborgs Stads Upphandlings AB ska vid behov göra uppföljningar av ramavtalstroheten och Stadens samlade inköp och upphandlingar och rapportera resultatet av uppföljningarna till Kommunstyrelsen.

11 Övrigt

11.1 Upphandlings- och inköspolicyn och upphandlingslagarna omfattar inte försäljning, uthyrning eller hyra av lokal, anskaffning eller nyttjanderätt till fastighet, byggnad eller egendom som utgör fast egendom. Det finns även andra undantag från upphandlingsskyldighet som följer av lag eller praxis.

11.2 Vid oklarheter avseende denna policy hänvisas till upphandlingslagarna och rättspraxis, där såväl omfattning som undantag klargörs. Såväl Stadsledningskontorets juridiska avdelning som Göteborgs Stads Upphandlings AB kan bistå Staden i upphandlings- och inköpsfrågor.

1 Kärnkonvention 138 om minimiålder för arbete, 182 om förbud mot barnarbete, 100 om lika lön för lika arbete oavsett kön, 111 om diskriminering ifråga om anställning och yrkesutövning, 29 om förbud mot tvångs- och straffarbete, 105 om avskaffande av tvångsarbete, 87 om föreningsfrihet och organisationsrätt och 98 om organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten.